

Etický kódex

Vysokej školy múzických umení v Bratislave

Vnútorň predpis Vysokej školy múzických umení v Bratislave

(vydaný podľa § 15 ods. 1 písm. b) zákona číslo 131/2002 Z. z.

o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

Účinnosť predpisu: od 14. apríla 2023

Preambula

Vysoká škola múzických umení v Bratislave (ďalej len „VŠMU“) v úcte k humanistickej a umeleckej tradícii zastáva hodnoty demokracie a právneho štátu a nadraduje etické princípy a spoločenské záujmy záujmom ekonomickým a mocenským; je spolutvorcom verejnej mienky, či už prostredníctvom svojich akademických orgánov, alebo prostredníctvom jednotlivých pedagógov, študentov a absolventov.

Hodnoty, ktoré VŠMU uznáva, predstavujú základ európskej civilizácie, ktorá je spoločnosťou slobodnou a otvorenou, rešpektujúcou dôstojnosť každého jednotlivca a právo na inakosť. VŠMU svojich študentov vedie k zaujímaniu zodpovedných spoločenských postojov a deklaruje tým svoje presvedčenie o aktívnej roli tvorivosti, umenia a umeleckého vzdelávania v rozvoji spoločnosti.

Ako vrcholné centrum umeleckého vzdelávania je VŠMU spolupracovníkom a partnerom orgánov štátnej správy, ostatných vysokých škôl, kultúrnych inštitúcií a ďalších subjektov, najmä v otázke podpory a propagácie umenia a kultúry ako nemateriálnej hodnoty, ako v súčasnom svete a spoločnosti všeobecne, tak i v živote každého jednotlivca; je významným aktérom v oblasti kultúry a vzdelávacej politiky.

Znenie Etického kódexu VŠMU (ďalej len Etický kódex) vyjadruje súbor základných etických požiadaviek na konanie a správanie študentov, akademických pedagogických pracovníkov a vedeckých pracovníkov VŠMU v pedagogickej, umeleckej, vedeckej a interpersonálnej oblasti; je výrazom spoločného úsilia o dosiahnutie čo najlepších výsledkov v oblasti umenia, pri rešpektovaní vyššie uvedených zásad etiky a morálky.

Článok 1

Predmet úpravy a pôsobnosť Etického kódexu

1. Etický kódex je vyjadrením ľudskoprávnych a zákonných hodnôt a princípov uplatňovaných v prostredí VŠMU, ale aj v rámci aktivít a vo vzájomných vzťahoch členov akademickej obce VŠMU. Stanovuje etické princípy správania zamestnancov a študentov VŠMU.
2. Etický kódex je záväzný pre členov akademickej obce VŠMU a primerane sa vzťahuje na ďalších zamestnancov VŠMU. Nedodržovanie hodnôt a princípov obsiahnutých v tomto etickom kódexe posudzuje Etická rada VŠMU.

Článok 2

Všeobecné etické zásady

1. Členovia akademickej obce VŠMU sa zaväzujú dodržiavať všeobecne známe a rešpektované zásady správania založené na ľudských právach a dobrých mravoch vrátane dodržiavania antidiskriminačného zákona č.365/2004 Z.z. v platnom znení, ktorými je viazaná Slovenská republika a ktorými je VŠMU viazaná ako inštitúcia vyššieho vzdelávania.
2. Každý člen akademickej obce VŠMU svojim konaním najmä:

- (a) prejavuje úctu voči každému človeku a rešpektuje základné ľudské práva a slobody;
- (b) netoleruje žiadne fyzické a psychické násilie, aktívne vystupuje proti zneužívaniu, ponižovaniu, zosmiešňovaniu, šikanovaniu jednotlivcov alebo skupiny;
- (c) odmieta diskrimináciu v akejkoľvek podobe, vrátane sexuálneho obťažovania tak, ako ho definuje antidiskriminačný zákon;
- (d) nesie právnu, profesionálnu a morálnu zodpovednosť za svoje konanie;
- (e) ctí a rešpektuje všetky formy vzdelávania, samovzdelávania, umeleckej a vedeckovýskumnej činnosti na VŠMU;
- (f) ctí a rešpektuje slobodu myslenia, slobodu slova a kritického myslenia, samostatnej tvorby a bádania, slobodnú výmenu názorov a odlišný názor vyjadruje korektne a konštruktívne;
- (g) ctí zásady kolegiality a akademickej spolupráce;
- (h) nevyužíva svoje funkčné či pracovné postavenie v organizačnej štruktúre na osobný prospech, ani na prospech tretích osôb;
- (i) dodržiava pravidlá politickej a náboženskej neutrality na akademickej pôde;
- (j) chráni dobré meno a povesť VŠMU v očiach odbornej i laickej verejnosti a zdržiava sa akéhokolvek konania, ktoré poškodzuje dobré meno a povesť VŠMU.

Článok 3 **Vysokoškolskí učitelia a výskumní pracovníci**

1. VŠMU vyžaduje od vysokoškolských učiteľov najmä:
 - (a) vysokú úroveň umeleckej a vedeckovýskumnej činnosti a výučby s cieľom poskytnúť študentom VŠMU kvalitné vzdelanie;
 - (b) morálnu integritu, to znamená vysokú úroveň morálnych kvalít;
 - (c) zodpovednosť, to znamená všestranné zvažovanie následkov každej činnosti.
2. Vysokoškolský učiteľ a výskumný pracovník na VŠMU najmä:
 - (a) koná čestne a zodpovedne voči iným, rešpektuje práva iných, odmieta diskrimináciu z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu, rodovej identity a rodového prejavu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti;
 - (b) rešpektuje právo študenta na slobodný prístup ku vzdelaniu;
 - (c) pristupuje k študentom a výučbe z aspektu tolerancie, úcty k človeku a rešpektu k slobode myslenia, so študentmi jedná čestne, spravodlivo a otvorene;
 - (d) nedopúšťa sa osobného ponižovania a nátlaku, zastrašovania a zosmiešňovania, psychického a fyzického násillia, sexuálneho obťažovania;

- (e) správa sa k študentom vždy spravodlivo, nevyžaduje od nich činnosti, ktoré patria k jeho vlastným povinnostiam, neprivlastňuje si ich prácu a nimi dosiahnuté výsledky;
- (f) podporuje osobný rast študentov s cieľom vychovať ucelenú osobnosť tak z odborného, ako aj etického hľadiska;
- (g) uplatňuje objektivnosť, nezaujatosť a transparentnosť pri hodnotení študijných výsledkov;
- (h) netoleruje plagiátorstvo, nedodržiavanie termínov a nesplnenie zadanií.

Článok 4 Študenti VŠMU

1. Každý študent VŠMU počas štúdia:
 - (a) koná čestne a zodpovedne voči iným, rešpektuje práva iných, odmieta diskrimináciu z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu, rodovej identity a rodového prejavu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti;
 - (b) uvedomuje si svoje práva na kvalitné odborné vzdelanie, využíva obdobie štúdia na osobnostný a kvalifikačný rast;
 - (c) nedopúšťa sa osobného ponižovania a nátlaku, zastrasovania a zosmiešňovania, psychického a fyzického násillia, sexuálneho obťažovania;
 - (d) svoje študijné výsledky dosahuje vždy len poctivým spôsobom, nepodvádza a nepoužíva nečestné postupy počas akéhokoľvek overovania jeho študijných poznatkov a vedomostí;
 - (e) nedopúšťa sa plagiátorstva, cudziu prácu nevydáva za svoju;
 - (f) s dôstojnosťou a úctou sa správa k zamestnancom VŠMU;
 - (g) netoleruje neúctu a iné neetické zaobchádzanie s ľuďmi, odmieta ľahostajnosť a toleranciu k etickému pochybeniu iných;
 - (h) slobodne vyjadruje svoje názory, ctí slobodu slova a kritického myslenia;
 - (i) neznevažuje výsledky práce iných študentov ani vyučujúcich;
 - (j) nenaruša riadny priebeh výučby neskorým príchodom na vyučovanie alebo hodnotenia teoretických a odborných predmetov, dodržiava termíny odovzdania teoretických prác i praktických zadanií, dodržiava termíny stanovené Študijným oddelením (účasť na zápise, skúškach či obhajobách).

Článok 5 Etické zásady pre umeleckú a vedeckovýskumnú činnosť

1. Vysokoškolský učiteľ a výskumný pracovník uskutočňuje umeleckú, vedeckú, výskumnú a vývojovú činnosť ako prostriedok k zvyšovaniu úrovne poznania a kultúry spoločnosti ako celku a ako prostriedok k aktívnemu sebavzdelávaniu, ktorý vedie k skvalitneniu výučby študentov.

2. Vysokoškolský učiteľ, výskumný pracovník, ako aj študent doktorandského štúdia:
 - (a) rešpektuje hlavné zásady umeleckej a vedeckovýskumnej činnosti;
 - (b) ctí a rešpektuje pravidlá objektivity umeleckej činnosti a hľadania pravdy pri rešpektovaní špecifik v danom odbore;
 - (c) je prístupný tímovej spolupráci a odbornej diskusii, komunikuje vecným a otvoreným spôsobom s korektnou argumentáciou, podporuje tvorivý dialóg;
 - (d) výsledky svojej umeleckej činnosti alebo vedeckovýskumnej činnosti zverejňuje len vtedy ak ich sám dosiahol, alebo prispel významnou časťou, vystríha sa akéhokoľvek druhu plagiátorstva;
 - (e) osobne zodpovedá za postupy, hodnovernosť, pôvodnosť a výsledky umeleckej a vedeckovýskumnej činnosti;
 - (f) odborné posudky alebo expertízy vykonáva s plnou zodpovednosťou, nestrannosťou, so zachovaním maximálnej objektivity;
 - (g) nepripúšťa konflikt záujmov, zaujatosť, účelové skresľovania ani ovplyvňovanie svojej osoby vonkajšími záujmami pri vykonávaní expertíznej a posudzovateľskej činnosti.

Článok 6 **Porušenie Etického kódexu**

1. Prerokovanie podnetov porušenia Etického kódexu prebieha štandardným organizačným postupom cestou príslušných nadriadených zamestnancov, resp. cestou príslušných orgánov akademickej samosprávy s možnosťou predloženia prípadu Etickej rade VŠMU v ktorejkoľvek fáze konania.
2. Podnety na porušenie Etického kódexu VŠMU môžu byť posúdené ako neplnenie požiadaviek pre riadny výkon práce alebo porušenie povinností vyplývajúcich z právnych predpisov. S takýmto posúdením môže byť spojené uplatnenie príslušných právnych dôsledkov v akademickej, disciplinárnej, pracovnoprávnej alebo trestnoprávnej rovine.
3. V prípade podania podnetu vo veci Etického kódexu na Etickú radu, rozhoduje Etická rada tromi spôsobmi – podnet bol opodstatnený, čiastočne opodstatnený alebo neopodstatnený. Rozhodovanie Etickej rady ďalej upravuje Rokovací poriadok Etickej rady.
4. Podanie podnetu na porušenie Etického kódexu nemôže viesť ku neoprávnenému postihu voči subjektu, ktorý tento podnet podal. V prípade, že subjekt podá sťažnosť na Etickú radu za neoprávnený postih, je Etická rada povinná zaoberať sa týmto podnetom samostatne.

Článok 7 **Etická rada VŠMU**

1. Porušením Etického kódexu VŠMU alebo porušením všeobecných princípov definovaných v kódexe sa zaoberá nezávislá Etická rada VŠMU.
2. Etická rada VŠMU je stálym poradným orgánom rektora. Predsedu a členov rady menuje rektor na návrh dekanov fakúlt VŠMU, študentskej časti Akademického senátu VŠMU a Správnej rady VŠMU.

3. Spôsob predkladania návrhov na členov Etickej rady VŠMU a ďalšie podrobnosti o Etickej rade VŠMU a prijímaní podnetov upravuje Rokovací poriadok Etickej rady VŠMU.

Článok 8 **Záverečné ustanovenia**

1. Tento vnútorný predpis prerokovalo Kolégium rektora VŠMU na svojom zasadnutí 8. marca 2023, Rada kvality dňa 17. marca 2023 a Vedecká a umelecká rada VŠMU 28. marca 2023.
2. Tento vnútorný predpis schválil Akademický senát VŠMU dňa 14. apríla 2023.
3. Tento vnútorný predpis nadobúda platnosť a účinnosť 14. apríla 2023.
4. Dňom nadobudnutia účinnosti tohto vnútorného predpisu stráca platnosť a účinnosť Etický kódex VŠMU zo dňa 10. septembra 2021.

V Bratislave, dňa 14. apríla 2023

doc. Katarína Šafaříková, ArtD.

podpredsedníčka Akademického senátu VŠMU

doc. Mária Heinzová, ArtD.

rektorka VŠMU